

Kedy vyhľadať špeciálneho pedagóga?

A. Keď má dieťa rizikovú anamnézu

- predčasne narodené, s komplikáciami počas a po pôrode (deti pridusené, kriesené, na umelej ventilácii, okamžite operované a pod.),
- prekonané vážne úrazy, choroby, zápaly, infekcie v ranom období,
- genetické zaťaženie v rodine (významné sú poruchy reči – oneskorený vývin, nezrozumiteľná výslovnosť, poruchy učenia – dyslexia, dysgrafia, dysortografia, dyskalkulia, poruchy správania, psychiatrické diagnózy).

B. Keď si objektívne, alebo aj intuitívne myslíte, že niečo nie je v poriadku s dieťaťom:

1. Zvláštnosti v reči.

- začína hovoriť neskôr než ostatné deti v jeho veku,
- ešte vôbec nerozpráva v 2 rokoch a nepoužíva ani gestá, posunky, mimiku, pohľad ako prostriedok na komunikáciu,
- nerozumie jednoduchým požiadavkám,
- neukazuje na známe predmety a nepomenúva ich, nepoužíva dvoj alebo trojslovné vety,
- dlho nesprávne vyslovuje niektoré hlásky (ešte aj v 5 rokoch),
- slovná zásoba rastie veľmi pomaly,
- reč je nezrozumiteľná, používa svoju „reč“ a svoje vlastné novotvary (v nadmernej miere, ktorým poslucháči väčšinou nerozumejú),
- nedokáže správne opakovať zložitejšie a dlhšie slová,
- nevyjadruje sa gramaticky správne (nečasuje, neskloňuje, nepoužíva zámená, predložky a pod. – Budem hrať.),
- nebaví ho, keď mu niekto číta,
- nevie rozlíšiť podobne znejúce slová (mačka - kačka), počuje iné ako povedané slová (Polož to sem - dá na zem),
- nesprávne vyslovuje slová (kraktor namiesto traktor),
- zle si pamätá slová, písmená, niečo povedané,
- písmená a čísla zapisuje zrkadlovo otočené alebo sprava doľava.

2. Zvláštnosti v motorike.

- v dvoch rokoch ešte nechodí, a to ani s občasným zakopnutím a pádom, ani s pomocou nevýjde hore po schodoch,

- naráža do predmetov, nábytku, nevymeria sa do dverí,
- dieťa má zjavný deficit vo vývoji hrubej motoriky (oneskorené lezenie, sedenie, chodenie, beh, pomaly behá, málo skáče, zle jazdí na kolobežke, bicykli, nerado sa účastní pohybových hier, pomaly si osvojuje hru s loptou, gymnastické cvičenia, cvičenia rovnováhy, stoj na jednej nohe),
- a jemnej motoriky (nešikovné strihanie nožnicami, nevie si zapínať gombíky, nevie navliekať korálky na šnúрку, nevie pozbierať drobné predmety do nádoby s úzkym otvorom, je nešikovné v sebaobsluže, nebaví ho hrať sa s Legom, skladačkami, pexesom, puzzle, skladanie kociek podľa vzoru).

3. Zvláštnosti v sluchovom vnímaní.

- v 3 – 4 rokoch nie je dieťa schopné deliť slová na slabiky,
- pred nástupom do školy nerozpoznáva prvú hlásku v slove, nerozlišuje podobne znejúce slová (myška – šiška, košík – kočík, kosa – koza, babka – bábka, múka – lúka),
- nedokáže si zapamätať 4 rôzne slová (napr. dom, pes, okno, čiapka),
- nedokáže si presne zapamätať krátke veršičky, básničky, pesničky.

4. Správanie dieťaťa.

- ťažko sa sústreďí, je extrémne nepokojné, ľahko sa rozptýli, je rozlietané, stále v pohybe (aj pri sedení na stoličke),
- je extrémne úzkostné, plačlivé, bojazlivé, naviazané na jedného rodiča,
- ťažko si pamätá prvky, ktoré sú usporiadané v sekvenciách (dni v týždni, časti dňa, ročné obdobia..),
- nápadne sa vyhýba niektorým aktivitám (napr. odmieta kresliť, cvičiť, chodiť nejakou trasou, nechce skladať skladačky, puzzle..),
- má problémy v nadväzovaní sociálnych kontaktov s vrstovníkmi,
- nezaujíma ho, ako sa hrajú iné deti, nesleduje ich ani ich nenapodobňuje,
- zle si pamätá smer, cestu, je dezorientované v inom prostredí.

5. Proces automatizácie.

- dieťaťu dlho trvá, kým si zručnosti a poznatky zapamätá,

- dieťa nie je schopné opakovať slová, dni v týždni, farby, tvary, neopakuje písmená, čísla, nedokáže sa naučiť farby,
- nie je schopné zložiť obrázok rozdelený na niekoľko častí (2, 3, 4 a viac),
- nevie využiť predchádzajúcu skúsenosť pri hre, v inej činnosti.

6. Kreslenie.

- odmieta maľovanie, kreslenie, chytenie ceruzky do ruky,
- nechce a nevie nakresliť slniečko, panáčikov, nenapodobní kruh, rovnú čiaru, krížik,
- pri kreslení podáva nápadne zlý výkon – kreslená vec sa na seba v skutočnosti absolútne nepodobá,
- kreslí nezvyčajné veci.